

עג:

עין משפט
נר מצוה

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

מסורת הש"ס

סח א ב מ"י מ"י מ"י מ"י
שאל תלמידי העומאה
הכלה ה:
הכלה ה:
מ"י ג מ"י מ"י מ"י
מכללת ארומה ה'
1 פגל לחין קולן טושיע
י"ד מ"י סג ספ"ג ג:

(א) ונקמן ער. קטע. קטע. קטע. א.
(ב) לקמן קס"ג. א. סס
(ג) וק"ל ע"י. (ד) וק"ל יוחנן
לכרי הכל קאמר להו
מ"י מ"י מ"י מ"י (ה) ונקמן
קס"ג. א. א. ז"ל רבנן.
(ז) ונקמן קס"ג.

תורה אור הש"ס

1. ואנשי קיש תרדיון לי
במקשר בשורה טרפה לא
תאכלו לכלב תשלחון
אתו. שמוח כב ל

נציון הש"ס

הוב" ד"ה א ובי א"ב
הוב" קאמר ר"ש. תמוה
לי ה' בפסוקי ק"מ דבס'
משני דה' ס"ד כ"ל דק'
מחלוקת בענין ור"מ
עשה ניטול אל ר"ש
פאמ"ל מ"ל דל"ן עשה
ניטול ובפסוקי הארומה:

הנהגות מה"ב

(א) חוב" ד"ה ס"ק
וכי יפריס הנשרפים
מתמחים:

הנהגות מה"ר"ב
רנשבורג

א"י י"ה י"ה נקוט דר"י
בד"ק וי" עשה ניטול ולא
מיהר לטע"י וכו' מ"ל:

מוסף רש"י

הבשר. שגולג. צריך
הבשר. לקבל טומאה מן
השרץ אם לא הוכשר
שגולג. טומאה נבלה
אין כי דלמחר דמיתה
עשה ניטול ואינו מתנגל
עמה במיתה אלא מפני
מחיים וכשר הפורש מדי
היו טהור ונקמן קס"ג.
והאבר מטמא משום
אבר מן החי. דפרישית
עשה. דמיתה עשה
ניטול כמו שגולג. וכל
הבשר ואינו נבלה. הלכך
אין מטמא משום נבלה.
ובמחלוקת פירש מה' א"ב
כ"ל אבר מן החי לא
מתנגל עמו. שגולג. והאבר
הבשר. עשה ניטול. והאבר
עוד מטמא נבלה. ואע"פ
שצריך לטע"י דלמחר מדי
מוכשר בש"ה עריס. מדי
נבלה טהור דל"ן שמיטה
עשה ניטול והוכשרו
דמיה לקבל טומאה נבלה
הכשר אחר. ע"ש.

בשלמא לר"ש לקוש. דלמחר נצירין נמי פליגי הא א"ע דר' מאיר
קאמר לה לא תקשה ולדכריה דרבנן דמטהרי בעינן ונצירין
קאמר להו דלמ"פ שאמס מטהרין נצירין בהמה היה לכם לטמא
נצירין העובר שאינו גופה: אלא לר' יוחנן. דלמחר דכרי הכל אבר
המדולדל טמא היכי נמי ואת האבר

המדולדל: אלא אי תמרי כו'. והכ
מנני' דקאמר ר"מ לא אם טהרה כו'
לר"ש לקוש דכשנין לדכריה דרבנן
קאמר להו (והוה): אין שמיטה עושה ניטול.
וטעור מלמא דר"ש שאמס נצירין:
מאי עעמא דר' יוחנן אליבא דר"מ.
דנעמן חילוק בין אבר בהמה לאבר
העובר: הכל מודים. ר"מ ורבנן:
שמיטה עושה ניטול. אבר המדולדל
בבהמה ומתה מיהמה מפלת אוחו
ואינו טמא כלל מן הנבלה אלא כלל
מן החי והפרש י"ש בייחא דלמרינן
בבעור והרעוב (לקמן דף קמ"ג): אבר
מן החי נצירין עושה ניטול. אבר
מן החי נצירין עושה ניטול. אבר
מטמא אלא כשהוא אבר שלם כשר
גידים ועצמות אכל נבלה כות ממה
טמא אבר הטומאה: מיטלג פליגי.
ר"מ ורבנן בשמיטה: מיטלג פליגי.

דעושה ניטול: שמיטה טמיא. דל"ן
עושה ניטול: מהה בהמה. שהיו כ'
אבר וכשר מדולדלין אבר בפני עצמו
וכשר בפני עצמו ומשנה היא בבעור
והרעוב: הכשר לריך הכשר. מ"ס
שא"ס יגע בטומאה ויקבלנה דמיתה
עושה ניטול (והוה ליה כשר מן החי
שהכשר הפורש ממנו טהור ואינו
מטמא משום אבר מן החי: ואינו
מטמא משום אבר מן הנבלה. שהיא
כשר הפורש ממנו טמא משום דמיתה
עושה ניטול) כמו שנגמרה נפילתה
קודם שמתה: דכרי ר"מ. וליכא
דפליגי עליה במיתה עושה ניטול אלא
ר"ש מטהר קמי החס ומוקמינן ליה
אפלוגמא אחריטי אכל ורבי ודאי לא
פליגי עליה אף על גב דפליגי עליה

בשמיטה ואמרי אין עושה ניטול גבי אבר דעובר דהא ר"מ נמי שמיטה
אין עושה ניטול בבהמה פנייה ליה כרבנן דמפרש ואזיל וקא
חיזין הכא דמיתה מודי: הוכשרו בדמיה. לקבל טומאה אוכלין.
אלמא כפירא ליה אין בהן טומאה עצמן כלל מן החי דשמיטה
הועילה להם אפילו לרבי מאיר דפליגי דעובר: לא הוכשרו.
וצריכין הכשר אחר לקבל טומאה דקסבר אין בהמה נעשית יד
לאבר להביא הכשר עליה: אי מהיחא הוה אמינא. כי היכי דפליגי
ר"מ נצירין דעובר פליגי נמי נצירין בהמה דשמיטה עושה ניטול ומטמא
כאבר מן החי: ומאי הוכשרו. דמשמע דל"ן בהן אטומאה דעלמה:
אכשר. קאמר דאי נמי כפירא לן שמיטה עושה ניטול הוה ליה
כשר הפורש מן החי וטהור הלכך אינטיירא דרב יתכן בר יוסף:
והא הוכשרו. לטון רביס קאמר: חד לכשר הפורש מן הכהמה.
שהיא מדולדל ועד קודם שמיטה דקאמי האבר והכשר המדולדל
בבהמה: וחד לכשר שפירוש מן האבר. לאחר שמיטה: ומאי
אולמיה. דכשר הפורש מן האבר מהפורש מן הבהמה דלאכשרין
למתייה: סד"א הואיל. ועם האבר מטמא ארלס נבלה אימא
לא מניעי הכשר לאחר פרישו ויקבל טומאה אוכלין נבלה הכשר:
ק"ל. הוכשרו דמיה דכרי הכשר. ונפקא מינה הליכא דנחמך
כל האבר קודם שמיטה דלא הוכשר דמיה ואח"כ פירש כשר ממנו
דכרי הכשר. ואשמעינן דא"ע דק"ל במסכת נדה (דף נ"ג.) מה
זרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה וצריכין הכשר אף כל שאין
סופן לטמא טומאה חמורה פריט נבלת עוף טהור שסופה לטמא
טומאה חמורה אם אכלה לפיכך אין צריכה הכשר לטמא טומאה
אוכלין דוקא סופן אכל תחלתו כי האי תחלתו טמא טומאה חמורה
ואין סופן לטמא טומאה חמורה משפירש צריך הכשר: נקוט דרב
יתכן בידך. דלמחר משמיה דר' יוחנן הכל מודים שאין שמיטה עושה
ניטול ולא א' מיהר לטע"י לנשא דלמרינן כרישא לר' יוחנן דכרי הכל
שמיטה עושה ניטול: דרבה בר בר חנה קאי וטומיה. משמיה דר' יוחנן:
אין

מאי מטמא דר' יוחנן א"יבא דר' מאיר. קלת קשה דשאני אבר
בהמה דמדלורייחא שרי אף באכילה דלמרינן לקמן ודף
(ע"ל) דל"ן להם אלא מלת פרוש וי"ל דמ"מ צעי דכמו שגורו עליו
מכמים אסור אכילה טומאה נמי היה להו ליגזור:

שמיטה טמיא. מיהמה דלפריך
מניח טמי היה ליה
לאקשויי מיהמה לר"ש לקוש:
הוכשרו דפריה. אין דלקדק
דמדועיל הדס להכשיר
האבר אלמא לא תשיב כניטול דמיה
לא היה משני מדי אלא כדנצי הכשר
לקבל טומאה אוכלין קא דייק כפירש
בקונטרס אלמא אין כי טומאה אבר
מן החי והיינו טמא דר"ש בהמה
אית ליה כפירין (לקמן דף ע"ג.) דר"מ
משום דלמחר דבהמה נעשית יד לאבר
וא"ת וכיון דמדלורייחא האבר מותר
באכילה לרבי יוחנן דלמרינן בסמוך
ל"ל הכשר מדס בהמה דר' יוחנן גופיה
אית ליה כפירין (לקמן דף ע"ג.) דר"מ
סבר כר' שמעון דשמיטה מכשרת ור'
שמעון נמי דקאמר לא הוכשרו מפרש
ר"ש אבי בעבור והרעוב (לקמן דף קמ"ג).

דעושה דר"ש משום דס לא מכשיר
דשמיטה מכשרה ליה דס ושמיטה נמי
לא מכשרה הואיל ואינה מתרת
באכילה ואמאי והי מתרת באכילה
מן המורה וי"ל דמשום דמדלורייחא
לא מכשרת שמיטה אפי' ל"ש כדלמחר
לעיל כפי השוטה (דף ע"ג.) עשאוהו
הכשר מ"ס מדרבנן וכיון שאבר אסור
מדרבנן לא מהיחא ליה הכשר שמיטה
דלא היחא נמי אלא מדרבנן וא"ת והנהו
דמוקמי פלוגתייהו בבעור והרעוב ונקמן
דף קמ"ג: דר"מ ור"ש בהמה נעשית
יד לאבר או צאחז כקטן אין גדול
עולה עמו לרבי שמעון אין נעשית
יד מנא להו דכיון דליכא למימר
דעושה דרבי שמעון משום דס לא
מכשר ואמאי פליגי אבר אפי' וי"ל

דייקי לנשא דרבי שמעון דלמחר לא הוכשרו ולא קאמר אין הדס
מכשיר משמע אפילו היה הדס מכשיר הכל לא הוכשרו:
אי מהחיה ה"א ב"י. ועלום שמיטה עושה ניטול הקשה הר"ב
שמואל מודרין"י א"פ היי קאמר ר"ש לא הוכשרו דמשמע דע"י
בהמה הוא ללא הכשר מועיל להם והא אובל שאי אמה
יכול להאכילו (ע"י) לחתים הוא כיון דשמיטה עושה ניטול והו
כשר מן החי ואין קריו אוכל ל"ש כדלמחר כסוף טהור והרעוב ונקמן
דף קט"ו. ולא מקבל טומאה וי"ל דר"ש לדכריה דרבנן קאמר להו
לרבי אוכל שאי אמה יכול להאכילו לחתים הוא ללא מקבל טומאה:
אלא לרביס אודו לי מיהת דלא הוכשרו:

סלקא דעתך אמינא הוא"י ומטמא טומאה חמורה אנב אביו א"א
צ"ביע הבשר. כדלמרינן בפרק בא סופן (נה דף ק"ג.) מה
זרעים שאין סופן כו' קמ"ל דוקא סופן אכל תחלתו כי האי תחלתו
מטמא טומאה חמורה ואין עוד סופן לטמא טומאה חמורה משפירש
צריך הכשר כן פ"י בקונטרס והדין עמו שפירש כן דדוקא כשפירש
מכילה א"ע"ג דמקמי עץ שינע כדלמחר בעבור והרעוב (לקמן דף קט"ו).
דאל אמרינן כסוף פ' טבול יוס (והה"ד דף ק"ה.) דפריה פריס (א) מטמאים
תחלת טבול ומתמת סופן לטמא טומאה חמורה אכל טומאה
עץ הוא אף על גב דטומאה חמורה שלהן אינו מטעם ראיות אוכל
דאפילו העוסק בשריפת עור ועצמות מטמא בגדים וצריך לומר
דטעמא דמעשה עץ שינע מהיחא לכשפירש שאין סופן לטמא עוד
טומאה חמורה והא דלמחר כפ"ק דפסחים (דף י"ג.) פרה ששתתה מי
אוכלין ומשקין מתמת סופן לטמא טומאה חמורה אכל טומאה
קלה מטמאים לא משיבי החס מעשה עץ לפי שמתחלתן לריכין שהיו
ראויין לנשית ומנא טומאה חמורה שלהם אינה אלא מטעם ראיות
לשמיטת אדם שהיה בהם כשר שא"כ לא היו ראויין להאכל ולהבי
אין לריכין הכשר שדך אפי' נשאין סופן עוד לטמא טומאה חמורה:
אין

שיטה מקובצת

(א) הכל מודים שמיטה
עושה ניטול. ר"ב ע"י
חסי' מנחת דף ע' ע"א:
(ב) ור"י יוחנן לרביי הכל
קאמר להו. ר"ב לא נמצא
כפסרי כ"י: (ג) וקבלנה
דמיתה עושה ניטול והי"ל
כשר מן החי טהור טהור
מלמא. ה"י: ופ"ד:
מטמא משום אבר מן
החי והכשר הפורש ממנו
טהור. ה"י: ופ"ד:
מטמא משום אבר מן
החי טהור וכו': (ד) עושה
ניטול והי"ל מ"י שנגמרה
נפילתה. (ה) ונקמן דר' יוחנן
כרן טומאה ע"ס ה"י:

רבינו גרשום

בשלמא לר"ש בן לקיש
לדכריה דרבנן קאמי
להו. כלומר מה דאמר
להו לא אם טהרה
שמיטה טרפה אותה ואת
האבר המדולדל בה לומר
לרבנן כשם שמתרין
אבר דעובר כן מטמא
אבר המדולדל בבהמה:
אילו לר' יוחנן דאמר.
אכל אבר דבהמה דרבי
הכל שמיטה עושה ניטול
ונבלה היא אפי' שחט אמו
למאן קאמר ר"מ לא אם
טהרה שמיטה טרפה אותה
ואת האבר המדולדל: אבל
כאבר דבהמה אף שמיטה
עושה ניטול. וכללו
השמיטה עמה (ובסוהרין)
מדי' נבלה: ומה דהניא
אמר לתן ר"י לחכמים
לא אם טהרה שמיטה
טרפה אותה (ואת האבר
המדולדל בשח' לר' יוחנן
לרביי הכל אמר לתן כן
לרבייה בין לחכמים:
גופיה והאי לא גופיה.
כלומר אבר דבהמה גופיה
למיך כוללו בשמיטה
ופטרו והאי לא גופיה
אבר דעובר: הכל מודים
שמיטה עושה ניטול.
כלומר שאם נרדל לא
בבהמה ומתה שמיטה
עושה ניטול ואין כוללה
האבר המדולדל בה
במיתה ואין מטמא האבר
משום נבלה אלא משום
אבר מן החי דחשיב
כשמיטה כפי שגולג האבר
סופן קודם מיתה אבר
מן החי אינו מטמא
אלא בסוקרין: ואין
שמיטה עושה ניטול דאם
אבר מדולדל בבהמה
ושחט הבהמה כוללה
השמיטה האבר ומהחיה
מדי' נבלה:
כאבר דעובר מיטלג פליגי
כמתני' בשחט את אמו
ואח"כ חתכו כו'. דר"מ
כרן שמיטה עושה ניטול
ואין כוללה האבר (עמ"ל)
והי נבלה ורבנן סב"י
אין מטמא משום נבלה:
מיתה וכן מה הבהמה
הבשר המדולדל צריך
הכשר. ואם אין פושט
לא מטמא דמיתה עושה
ניטול ואין כוללה עמה:
שמיטה נמי תניא נשחטה
הבהמה והכשיר כרמיה
האבר המדולדל והכשיר שעל האבר:
עמ"ל א"א (אלא) מטמא משום נבלה:
ואין כוללה השמיטה האבר עצמו והכשיר שעליו
עושה ניטול: נקוט דר' יתכן בר יוסף בידך. כלומר דאין שמיטה עושה ניטול ומהחיה האבר והכשיר פריש דאמרינן באכילה ואין מטמא: